

INDENRIGSMINISTERIET

Socialministeriet
Slotsholmsgade 6
1216 København K

Dato 14. september 1990
Kontor 1. k.
Sag nr. 1990/1071/0717-1
Sagsbeh. lmk/eot

I skrivelse af 14. juni 1990 (j.nr. 0103-80) har Socialministeriet anmodet Indenrigsministeriet om en udtalelse vedrørende borgmesterens adgang til at gennemse konkrete sager efter den sociale lovgivning, der skal til behandling i et udvalg, jf. § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov.

Det fremgår af sagen, at borgmesteren i Rødby Kommune har forespurgt Tilsynsrådet for Storstrøms Amt, om han - i lighed med udvalgsmedlemmerne - har adgang til at gennemse også personsager til møder i socialudvalget. Borgmesteren har herved bl.a. henvist til, at han efter den kommunale styrelseslov har ret til at overvære socialudvalgets møder, men at overværelse af den del af mødet, der vedrører personsager, vil være uden mening, såfremt han ikke har adgang til forinden at gennemse sagerne. Borgmesteren har i den forbindelse bemærket, at hans interesse i sagerne naturligvis ikke går på de enkelte personer, men alene på de økonomiske konsekvenser, der bliver følgen af beslutningerne vedrørende de enkelte sager.

I denne anledning skal Indenrigsministeriet udtale følgende:

Efter bestemmelsen i § 31, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse har borgmesteren den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Borgmesteren har herved over for kommunalbestyrelsen ansvaret for, at administrationen fungerer tilfredsstillende, herunder at der sker den fornødne koordination af sagsbehandlingen inden for de forskellige områder. Det er i bestemmelsen angivet, at det i forbindelse hermed påhviler borgmesteren at fordele sagerne til de pågældende udvalg, at

påse sagernes ekspedition og om fornødent at udfærdige forskrifter herfor. Endvidere er det fastsat, at borgmesteren skal sørge for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Ud over disse kompetencer er der i den kommunale styrelseslovs § 31 a tillagt borgmesteren en ret til at deltage i forhandlinger i udvalg uden stemmeret. Det er i bestemmelsen fastslået, at borgmesteren skal underrettes om tidspunktet for udvalgs møder, og at borgmesteren modtager dagsordener, hvis sådanne udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde. I sammenhæng med de beføjelser, der i øvrigt i bestemmelsen er tillagt borgmesteren som formand for kommunalbestyrelsen, kan borgmesteren herved varetage koordinationen i forhold til de øvrige kommunalpolitiske organer.

I betænkning nr. 996/1983 om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret, side 40 ff., er der en nærmere beskrivelse af borgmesterens opgaver og pligter efter den kommunale styrelseslovgivning. I samme betænkning, side 136 ff., er der foretaget en gennemgang af borgmesterens rettigheder og pligter i forhold til socialudvalget. Det er her fastslået, at borgmesteren som udgangspunkt har de ovenfor beskrevne funktioner også i forhold til socialudvalget, uanset at udvalget efter den da gældende lovgivning var tillagt en selvstændig kompetence. Særligt om borgmesterens krav på at modtage dagsordener for socialudvalgets møder er det anført, at dette krav også må omfatte socialudvalgets selvstændige sagsområde, idet borgmesteren for at kunne udnytte sin taleret i udvalget må have mulighed for at se, hvad sagen drejer sig om, og dermed om det kan være ønskeligt eller påkrævet at deltage i mødet eller udøve andre borgmesterfunktioner.

Efter de hidtidige regler havde det sociale udvalg et selvstændigt sagsområde, der indebar, at kommunalbestyrelsen inden for dette område ikke kunne gribe ind, heller ikke med generelle instrukser, over for udvalget. Ved lov nr. 389 af 7. juni 1989 om ændring af den sociale styrelseslov samt forskellige lovbestemmelser om det sociale udvalg er det sociale udvalgs selvstændige kompetence ophævet, idet kompetencen er blevet overført til kommunalbestyrelsen. Det er herefter kommunalbestyrelsen, som bestemmer, til hvilket eller hvilke stående

udvalg sager om sociale ydelser til enkeltpersoner skal henlægges. Endvidere kan kommunalbestyrelsen fastlægge generelle instruktioner for behandlingen og afgørelsen af sociale sager. Under hensyn til de diskretionshensyn, der gør sig gældende i disse sager, er det dog samtidig fastsat, at sagerne ikke kan behandles i den samlede kommunalbestyrelse, jf. § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov.

Ved samme lovændring blev det i den sociale styrelseslovs § 3 fastsat, at der skal nedsættes et udvalg til varetagelse af opgaverne efter bistandslovens afsnit VIII om hjælpeforanstaltninger over for børn og unge uden forældremyndighedsindehaverens samtykke (afsnit VIII-udvalget). Dette udvalg er ikke et stående udvalg, og der er således tale om et selvstændigt nævnslignende organ.

Uanset at kommunalbestyrelsen efter lovændringen har et vist, begrænset ansvar for afgørelsen af de sociale sager som følge af den generelle instruktionsadgang over for det eller de udvalg, der behandler sagerne, bortset fra afsnit VIII-udvalget, finder Indenrigsministeriet, at det forhold, at sagerne begrundet i diskretionshensyn ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen, må medføre, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne ikke har ret til at gennemse sagerne, medmindre de er medlemmer af det eller de pågældende udvalg. Kommunalbestyrelsesmedlemmerne har således ikke på dette område den ret til sagsindsigt, som i øvrigt gælder med hensyn til sager inden for kommunalbestyrelsens ansvarsområde.

Borgmesteren har som hidtil ret til at gennemse sager om sociale ydelser i alle tilfælde, hvor det kan have betydning for varetagelsen af de funktioner, som i lovgivningen er pålagt borgmesteren, ikke mindst opgaverne som daglig leder af den kommunale administration og koordinator af udvalgenes virksomhed. Borgmesteren vil eksempelvis kunne indkalde en social sag til gennemsyn eller forlange oplysninger om en social sag i tilfælde, hvor en borger klager over selve sagsbehandlingen, dvs. personalets optræden, sagsbehandlingstiden el.lign. Borgmesteren vil således kunne foretage gennemsyn af eller forlange oplysninger om sociale sager i det omfang, det er begrundet i varetagelsen af borgmesterfunktionerne.

Det bemærkes i denne forbindelse, at borgmesteren også må antages at have ret til at gennemse de sociale sager, der skal behandles i et udvalgs møde, idet dette kan være nødvendigt, for at borgmesteren kan tage stilling til, om det er påkrævet at deltage i udvalgs mødet. Dette gælder særligt i udvalg, hvor der ikke til medlemmerne udsendes en dagsorden, eller hvor dagsordens materialet er meget summarisk.

For så vidt borgmesteren har henvist til, at hans interesse i personsager alene vedrører de økonomiske konsekvenser, der bliver følgen af beslutningerne vedrørende de enkelte sager, bemærkes dog, at borgmesterens tilstedeværelse under udvalgs møderne som ovenfor nævnt er begrundet i varetagelsen af borgmesterfunktionerne. I den forbindelse vil borgmesteren også under udvalgs møderne kunne påse, at udvalget følger de retningslinier mv., som kommunalbestyrelsen måtte have fastlagt vedrørende administrationen af det pågældende område, hvorimod det falder uden for borgmesterens opgaver at vurdere rimeligheden af de økonomiske konsekvenser af de beslutninger, der træffes i udvalget vedrørende de enkelte sager.

For så vidt angår afsnit VIII-udvalget bemærkes, at dette udvalg indtager en særlig stilling som uafhængigt af kommunalbestyrelsen, hvilket medfører, at borgmesteren ikke i medfør af den kommunale styrelseslovs § 31 a har ret til at deltage i udvalgets møder. Der kan derfor heller ikke tilkomme borgmesteren en ret til at gennemse dette udvalgs sager. I forhold til dette udvalg har borgmesteren således kun den ovenfor beskrevne ret til som daglig leder af administrationen at forlange sagsgenemsyn eller oplysninger om sager, dvs. særligt i tilfælde af klager over selve sagsbehandlingen.

Med venlig hilsen

Emil le Maire